

Virserums hembygdsblad **3/21**

Norra skolan

Efter folkskolans tillkomst 1842 bedrevs skolundervisning i Virserum till en början i ambulerande skolor ute i byarna. Men snart blev behovet av fasta lokaler uppenbart och 1858 kunde den nya Sockenstugan (som är finns kvar) invigas och delvis upplåtas för folkskolans behov. Med ökande befolkning och förlängd skolplikt uppkom behov av ytterligare lokaler. En kommunal utredning föreslog att tre nya skolbyggnader skulle byggas och det blev också beslutat. I Mellanskolan skulle barnen från kyrkbyn undervisas och i Norra skolan elever från byarna i norr medan Södra skolan hade sitt upptagningsområde från byarna i söder.

Norra skolan stod färdig 1917 och Södra skolan året därpå. Båda skolorna byggdes efter samma ritning och hade tre skolsalar i bottenvåningen. I övervåningen fanns två lärarbostäder. I samband med Folktandvårdens etablering i Virserum 1941 omändrades den lägenheten som disponerats av John Rydeborg till tandpoliklinik. Här blev Folktandvården kvar till 1957 då landstinget uppförde nya lokaler för läkare och tandläkare på Södra Järnvägsgatan.

Sedan Centralskolan hade tillkommit i mitten på 1950-talet kunde den kommunala realskolan flytta in i Mellanskolans lokaler. I Norra skolans bottenvåning fick Konfektions AB Scott sin nya hemvist. Bolaget hade bildats 1947 och flyttade 1954 till Norra skolan,

Vistelsen där blev dock inte långvarig då företaget gick i konkurs 1956. Efter konkursen byggdes skolsalarna om för industriändamål och centralvärme installerades. De båda lärarbostäderna hyrdes ut som vanligt bostadslägenheter och bl.a. bodde O. G. Axemo i en av dessa under några år.

I november 1958 flyttade polisen in i Norra skolan där särskilda kontorsrum och förhörssrum hade iordningställts. Flyttningen berodde på att de gamla lokalerna på Mejerigatan var helt otjänliga. Någon ny arrest blev det dock inte i skolan utan den fick vara kvar ytterligare några år innan den nya polisstationen i Klubban-bebyggelsen blev klar.

Från 1962 flyttade JPN in i skolan, som byggdes om för industrins behov. Företaget JPN, som tillverkade skyltdockor, hade flyttat från Göteborg till Virserum och drevs av direktör J P. Nilsén. I bottenvåningen fanns själva tillverkningen av de olika figurdelarna till skyltdockorna samt packrum och lager. På övervåningen fanns kontor, lokaler för snickeri, målning och lackering samt "frisering och manikyr". Företaget blev kvar i Norra skolan till 1977 då man flyttade till nya lokaler på Fabriksgatan.

Arbetsförmedlingen hade sedan 1945 varit inrymd i en fastighet på Storgatan 22. Denna hade 1959 övertagits av Stig Ekenram som behövde lokalerna för sin egen affär. Hans tidigare fastighet på Storgatan 18 skulle rivras och inrymma Kalmar Läns Livsmedel (numera Dackebygdens kött). Det var planerat att Arbetsförmedlingen skulle få nya lokaler i det nya posthus som skulle byggas i korsningen Mejerigatan och Länsmansgatan, men det skulle dröja några år innan lokalerna där var klara. Under tiden fick Arbetsförmedlingen i stället flytta till provisoriska lokaler i Norra skolan.

Men sedan JPN lämnat Norra skolan 1977 stod lokalerna oanvända. Något underhåll kostades inte på de slitna lokalerna och 1982 revs skolan. Anledningen var det planerade nya industriområdet vid Svensro. Skolbyggnaden låg på en gruskuille, som man behövde schakta bort för att kunna frigöra mark för industriändamål. Man räknade exempelvis med att Götaverken skulle expandera.

Hovslagaren i Virserum

I förra Hembygdsbladet nämndes bl.a. att det funnits hovslagare i Virserum, en titel som inte är så välkänd längre. Hovslagare har inget med kungens slott att göra utan det är titulaturen på hästkännare som såg till att hästarnas hovar var i prima skick.

En välkänd hovslagare i Virserum var Karl Hjalmar, eller Kalle i Veta som han allmänt kallades. Hans far var knekt och torpet där Karl växte upp låg i Veta mellan Virserum, Stenberga och Salgen. Han lärde sig yrket i Millebo och kom senare i lära hos smidesmästaren John Svensson i Virserum. Strax efter andra världskrigets utbrott startade han en egen rörelse.

Kalle i Veta hade till en början sin verksamhet i de gamla kyrkstillarna (ungefär där Pizzerian Betjanten finns idag). Han blev snabbt populär bland traktens bönder då han ansågs som en utmärkt yrkesman och dessutom kunde utföra en hel del smidesarbeten. När kyrkstillarna revs 1957 hade en ny byggnad för hovslagaren uppfört på Kyrkekärr, alldeles i närheten av Modigs dåvarande fabrik.

När det var som mest att göra kunde Kalle i Veta få ta hand om över 60 hästar per vecka, men antalet sjönk i takt med att hästarna kom att ersättas av traktorer. Kalle i Veta fortsatte sitt arbete några år in på 60-talet, men som Oskarshamns-Tidningen konstaterade i en artikel: Näringsfånget är på utdöende.

Ett gammalt tidningsurklipp där Kalle i Veta klämmer fast hästens ben mellan sina knän och skär sedan med bravur.

Olga Tingfeldt

En av flera trotjänare på småskolan i Virserum var Olga Tingfeldt. Hon var född i Gräntö och avlade småskolläraryrket i Jönköping 1924. Efter avslutad utbildning fick hon en tjänst i Töreboda där hon stannade i sex år. Sedan fick hon anställning i Fridhems skola och var där i tio år fram till 1940. Nästa tjänstgöring blev Centralskolan i Virserum och här stannade hon fram till sin pensionering.

Olga Tingfeldt var mycket intresserad av sitt yrke och till hennes favoritämnen hörde sömnadsundervisning.

Olga Tingfeldt med sin klass i småskolan i slutet av 1950-talet.

En turistbroschyr från Virserum

När Virserums köping i början av 1960-talet satsade på inlandsturism till dess semesterby vid Virserumssjön fanns också behov av en broschyr som skulle locka turisterna. Så 1965 trycktes en lockande broschyr med flera bilder i färg. Och på mittuppslaget en bild över Virserumssjön sedd från Misterhultsberget och med följande introduktion: "Kring sjöarna Saljen, Hjorten och Virserumssjön utbreder sig ett stycke fager smålandsnatur – vilsam för den stressade nutidsmänniskan, som här finner ro inför den djupa barrskogens mörka ridå".

På baksidan tronar en bild på Pälle Näver utanför sitt älskade Vättehult tillsammans med den dikt som avspeglar hans och många andras kärlek till Virserum:

Du lilla väna bygd, som ler och lockar
med ljus lyrik kring klarögd insjöstrand.
Du är mig kär där i din dal du vilar,
en värdig utpost ifrån Asboland.

GES UT AV VIRSERUMS HEMBYGDSFÖRENING

Bli medlem genom att betala in 100 kr på bg 5241-0263.